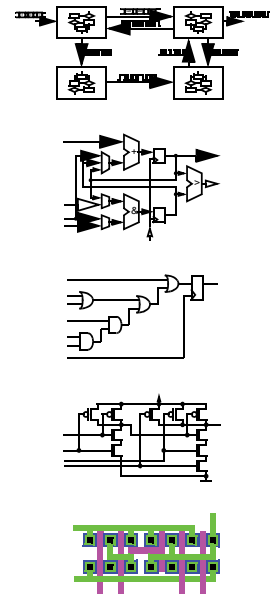

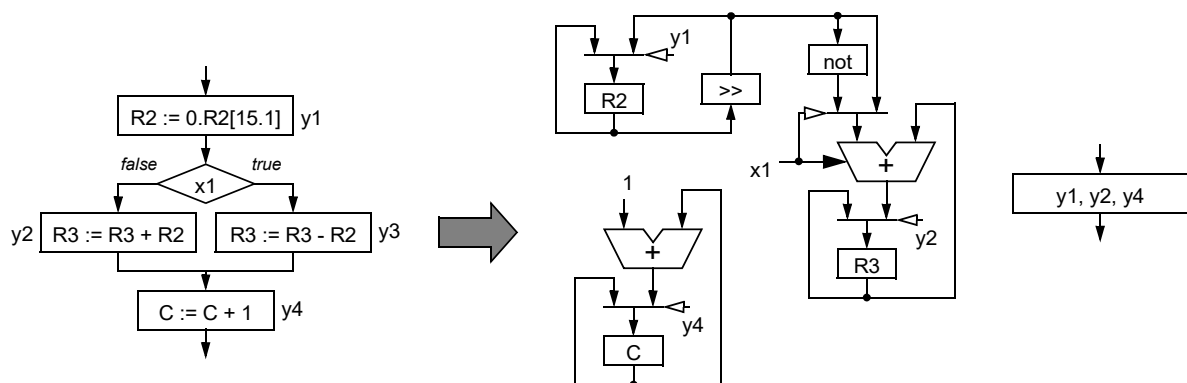
Digitaalsüsteemide struktuuri optimeerimine

- **Süsteemi disain – System design**
a.k.a. **Arhitektuuri süntees – Architectural-level synthesis**
 - Süsteemi taseme süntees
 - tükeldamine & liideste süntees
 - Kõrgtaseme süntees
 - planeerimine, eraldamine & sidumine
- **Loogikadisain – Logic Design**
 - Registersiirete taseme süntees
 - andme- & juhtosa süntees
 - Loogikataseme süntees
 - loogika minimeerimine & optimeerimine
- **Füüsiline disain – Physical design**
a.k.a. **Geomeetria süntees – Geometrical-level synthesis**
 - Füüsikalise taseme süntees
 - teisendus loogikaelementideks
 - paigaldamine & trasseerimine/ruutimine

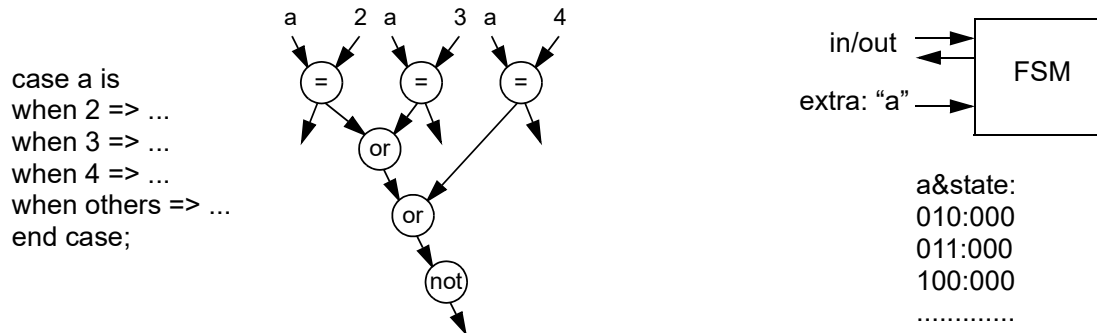
Realisatsiooni optimaalsus?

- **operatsiooni hind riistvaras**
 - nihutamine == traatide teisiti viimine
 - liitmist ja lahutamist teostab sama seade – summaator (+/ülekanne)
- **sõltumatud operatsioonid võib täita korraga**
 - tegelike andmesõltuvuste analüüs – nt. R2 nihutamise tulemus

Andmeosa → juhtosa

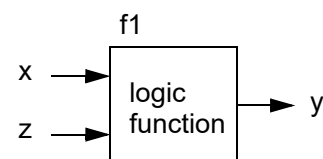
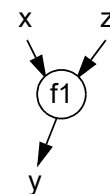
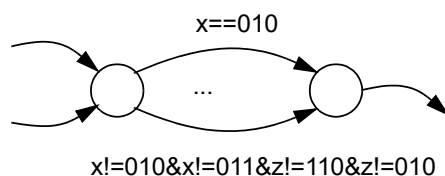
- Osa operatsioonidest andmeosas teisendatakse operatsioonideks juhtosas
 - võrdlused konstantidega
 - siirdetingimuste avaldised (*if-then-else*, *case*, tsüklid)
 - optimeeritakse koos automaadiga – võib toimuda olekute arvu plahvatuslik kasv

Juhtosa → andmeosa

- Osa operatsioonidest juhtosas teisendatakse operatsioonideks andmeosas
 - siirdetingimuste arvutuste grupeerimine
 - lihtsustab automaadi sünteesi
 - parem (osade) loogikafunktsioonide minimeerimine

```
if x="010" then y:="0110";
elseif x="011" and
      z="110" then y:="0101";
else
  if z="010" then y:="1001";
  else
    y:="1100";
  end if;
end if;
```


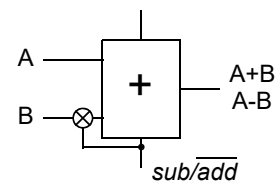
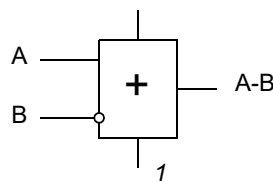
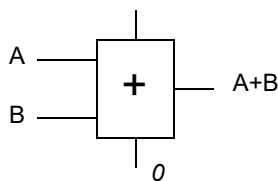
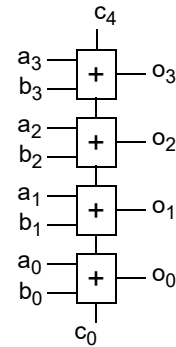
Aritmeetika-operatsioonide realiseerimine

Summator e. liitja

- poolsummator – $(c_i, o_i) = a_i + b_i$
 - $o_i = a_i \oplus b_i$ $c_i = a_i \& b_i$
- täis-summator – $(c_i, o_i) = a_i + b_i + c_{i-1}$
 - $o_i = a_i \oplus b_i \oplus c_i$ $c_i = (a_i \& b_i) \mid (a_i \& c_{i-1}) \mid (b_i \& c_{i-1})$

Lahutaja

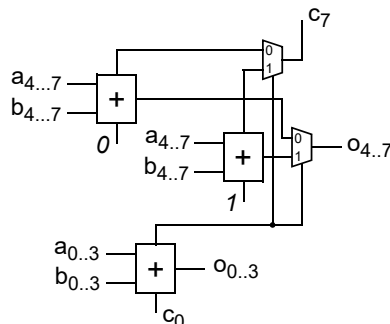
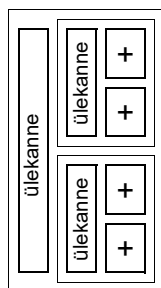
- täiendkood – $O = A - B = A + \bar{B} + 1$
- liitja-lahutaja – $O = n ? (A - B) : (A + B)$

Aritmeetika-operatsioonide realiseerimine

Ülekanne kiirendamine

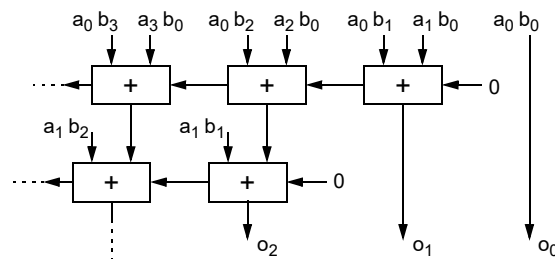
- jagatud gruppideks, grupi sees ülekanne eraldi funktsioonina
- “carry-lookahead”
 - “generate” – $g_i = a_i \& b_i$ “propagate” – $p_i = a_i \mid b_i$ “carry” – $c_i = g_i \mid (p_i \& c_{i-1})$
 - $g_{i+1} = a_{i+1} \& b_{i+1}$; $p_{i+1} = a_{i+1} \mid b_{i+1}$; $c_{i+1} = g_{i+1} \mid (p_{i+1} \& c_i)$
 - $c_{i+1} = g_{i+1} \mid (p_{i+1} \& (g_i \mid (p_i \& c_{i-1}))) \dots$
- “carry-select”
 - spekulatiivne arvutus – vanemates järkudes leitakse summa ja ülekanne edasi nii 0 kui 1 jaoks, tulemus valitakse multipleksoriga, kui ülekanne alt “lõpuks kohale jõuab”

Aritmeetika-operatsioonide realiseerimine

Korrutamine

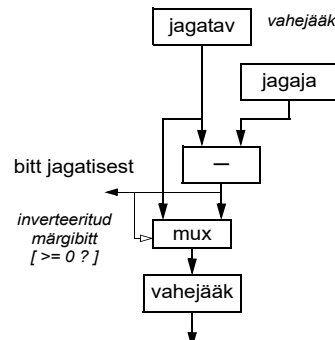
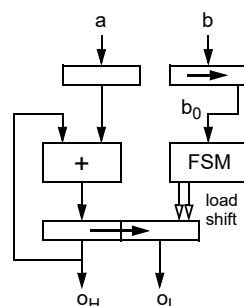
- $A = a_{n-1} \cdot 2^{n-1} + a_{n-2} \cdot 2^{n-2} + \dots + a_2 \cdot 2^2 + a_1 \cdot 2^1 + a_0 \cdot 2^0$
- $B = b_{n-1} \cdot 2^{n-1} + b_{n-2} \cdot 2^{n-2} + \dots + b_2 \cdot 2^2 + b_1 \cdot 2^1 + b_0 \cdot 2^0$
- $A \cdot B = a_{n-1} \cdot 2^{n-1} \cdot (b_{n-1} \cdot 2^{n-1} + b_{n-2} \cdot 2^{n-2} + \dots + b_2 \cdot 2^2 + b_1 \cdot 2^1 + b_0 \cdot 2^0) + a_{n-2} \cdot 2^{n-2} \cdot (b_{n-1} \cdot 2^{n-1} + b_{n-2} \cdot 2^{n-2} + \dots + b_2 \cdot 2^2 + b_1 \cdot 2^1 + b_0 \cdot 2^0) + \dots + a_2 \cdot 2^2 \cdot (b_{n-1} \cdot 2^{n-1} + b_{n-2} \cdot 2^{n-2} + \dots + b_2 \cdot 2^2 + b_1 \cdot 2^1 + b_0 \cdot 2^0) + a_1 \cdot 2^1 \cdot (b_{n-1} \cdot 2^{n-1} + b_{n-2} \cdot 2^{n-2} + \dots + b_2 \cdot 2^2 + b_1 \cdot 2^1 + b_0 \cdot 2^0) + a_0 \cdot 2^0 \cdot (b_{n-1} \cdot 2^{n-1} + b_{n-2} \cdot 2^{n-2} + \dots + b_2 \cdot 2^2 + b_1 \cdot 2^1 + b_0 \cdot 2^0) = a_{n-1} \cdot b_{n-1} \cdot 2^{2n-2} + a_{n-1} \cdot b_{n-2} \cdot 2^{2n-3} + \dots + a_0 \cdot b_2 \cdot 2^2 + a_0 \cdot b_1 \cdot 2^1 + a_0 \cdot b_0 \cdot 2^0$

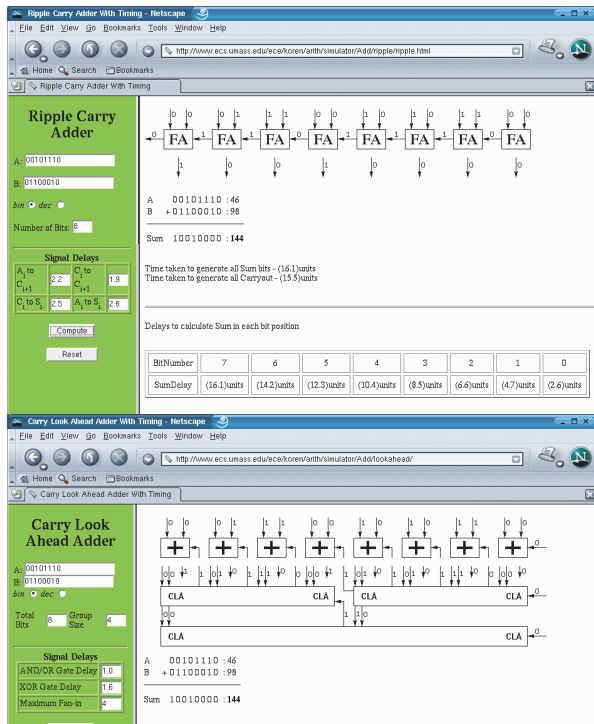

Aritmeetika-operatsioonide realiseerimine

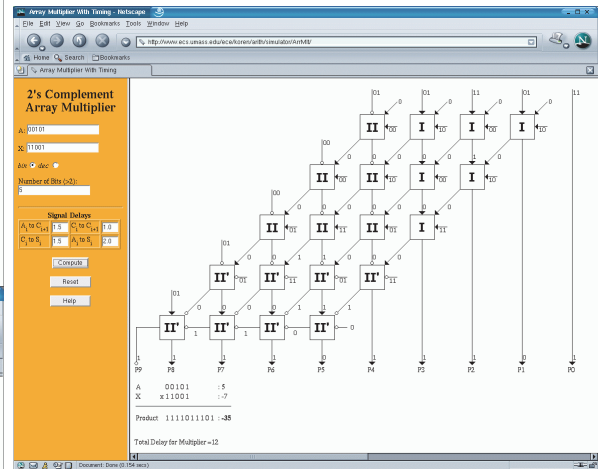
Korrutamine

- paralleelne – kombinatsiooniskeem
 - $m \cdot n$ bitti – m n -bitist summaatorit ja $m \cdot n$ JA-elementi
 - kombinatsiooniskeem võib olla liiga suure viitega – abiregistrid & konveier (pipeline)
- järjestikuline – järk-järgu kaupa tsükliliselt
 - akumulaator ja juhtautomaat
 - mitu järku korraga – juhtloogika lisaks
- Jagamine – tavaliselt tsükliliselt – akumulaator, juhtloogika ja juhtautomaat

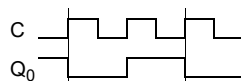
<http://www.ecs.umass.edu/ece/koren/arith/simulator/>

Loendur kui juhtautomaat [#1]

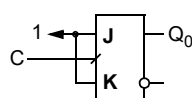
- Loendur – primitiivne generaator – $S \neq \emptyset$, $I = \emptyset$, $O = \emptyset$ ($O \equiv S$), $\delta: S \rightarrow S$, $\lambda \equiv \emptyset$

2-nd loendur
Jada – 0, 1

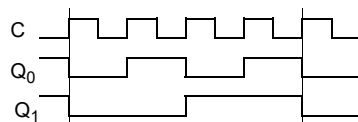

s_t	s_{t+1}	JK_{t+1}
0	1	1-
1	0	-1

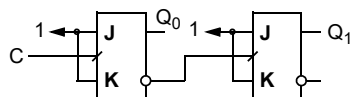
$J=K=1$

4-nd loendur
Jada – 0, 1, 2, 3

Kaks loendurit järjest?

Takti hilistumine!!!

Automaat?
Olekud – 00, 01, 10, 11 [Q1 Q0]

JK-triger

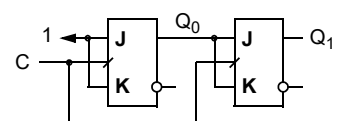

Q_t	Q_{t+1}	J	K
0	0	0	-
0	1	1	-
1	0	-	1
1	1	-	0

s_t	s_{t+1}	JK_{t+1}
00	01	0-1-
01	10	1--1
10	11	-01-
11	00	-1-1

$J_0=K_0=1$

$J_1=K_1=Q_0$

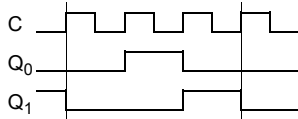

Loendur kui juhtautomaat [#2]

3-nd loendur

Jada – 0, 1, 2

Olekud – 00, 01, 10 [Q₁ Q₀]

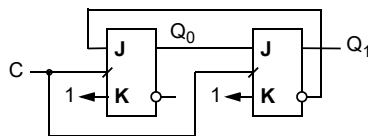

s _t	s _{t+1}	JK _{t+1}
00	01	0-1-
01	10	1--1
10	00	-10-

$$K_0 = K_1 = 1$$

$$J_0 = \bar{Q}_1$$

$$J_1 = Q_0$$

JK-triger

Q _t	Q _{t+1}	J	K
0	0	0	-
0	1	1	-
1	0	-	1
1	1	-	0

5-nd loendur

Jada – 0, 1, 2, 3, 4

Olekud – 000, 001, 100, 011, 100 [Q₂ Q₁ Q₀]

s _t	s _{t+1}	JK _{t+1}
000	001	0-0-1-
001	010	0-1--1
010	011	0--0-1
011	100	1--1-1
100	000	-10-0-

$$(J_0 = \bar{Q}_2 \quad K_0 = 1)$$

$$J_0 = K_0 = \bar{Q}_2$$

$$J_1 = K_1 = Q_0$$

$$J_2 = Q_1 Q_0 \quad K_2 = 1$$

Loendur kui juhtautomaat [#3]

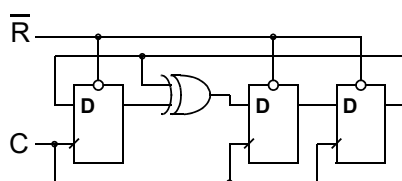
- Pseudojuhuarvu generaator (LFSR) – 7, 5, 1, 2, 4, 3, 6, 7, 5, ...

s _t	s _{t+1}	D _{t+1}
111	101	101
101	001	001
001	010	010
010	100	100
100	011	011
011	110	110
110	111	111

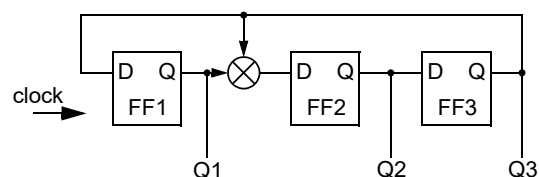
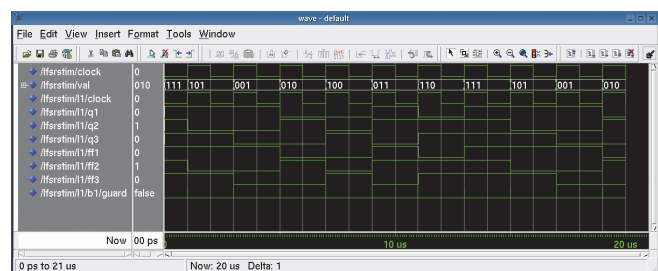
$$D_1 = Q_3$$

$$D_2 = Q_3 \otimes Q_1$$

$$D_3 = Q_2$$

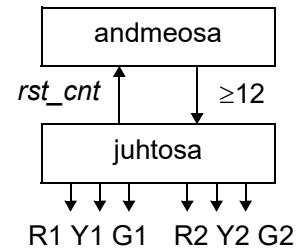

Vrdl. LFSR näidet VHDL-s

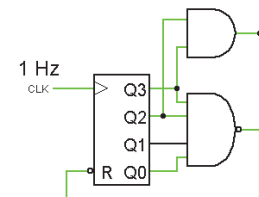

Valgusfoor kui digitaalsüsteem – näide #1

- Digitaalsüsteem – andmeosa + juhtosa
- Kogutsükkel 30 sek., andurid puuduvad
 - roheline 12 sek. punane
 - kollane 3 sek. kollane+punane
 - punane 12 sek. roheline
 - kollane+punane 3 sek. kollane
- Juhtosa – automaat
 - $I = \{<12, \geq 12\}$, $O = \{R1, Y1, G1, R2, Y2, G2, rst_cnt(?)\}$
- Andmeosa – loendur (0...14)
 - $0 \dots 14 \rightarrow 4$ bitti (0...15!)
 - asünkroonne nullimine kui loendur == 15 (e. 4-NAND)
 - 12 sek. == 0...11 / 3 sek. == 12...14 e. ≥ 12
 - $\geq 12 == 1100+1101+1110$ (+1111 määramatusena)
 - $\geq 12 == 11--$ (e. 2-AND)
 - rst_cnt vajalikkus? – sõltub juhtosa “tarkusest”

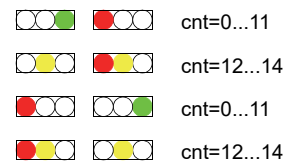
Andmeosa

<http://mini.pld.ttu.ee/~lrv/IAS0150/tlc-datapath.txt>

Valgusfoor – juhtosa

- roheline 12 sek. punane
- kollane 3 sek. kollane+punane
- punane 12 sek. roheline
- kollane+punane 3 sek. kollane


```

while ( !≥12 )           // S1
    set ( G1, R2 );
while ( ≥12 )           // S2
    set ( Y1, Y2, R2 );
while ( !≥12 )           // S3
    set ( R1, G2 );
while ( ≥12 )           // S4
    set ( Y1, R1, Y2 );
  
```

i^t	s^t	s^{t+1}	o^t
≥ 12	S1	S1	G1, R2
≥ 12		S2	
≥ 12	S2	S3	Y1, Y2, R2
≥ 12		S2	
≥ 12	S3	S3	R1, G2
≥ 12		S4	
≥ 12	S4	S1	Y1, R1, Y2
≥ 12		S4	

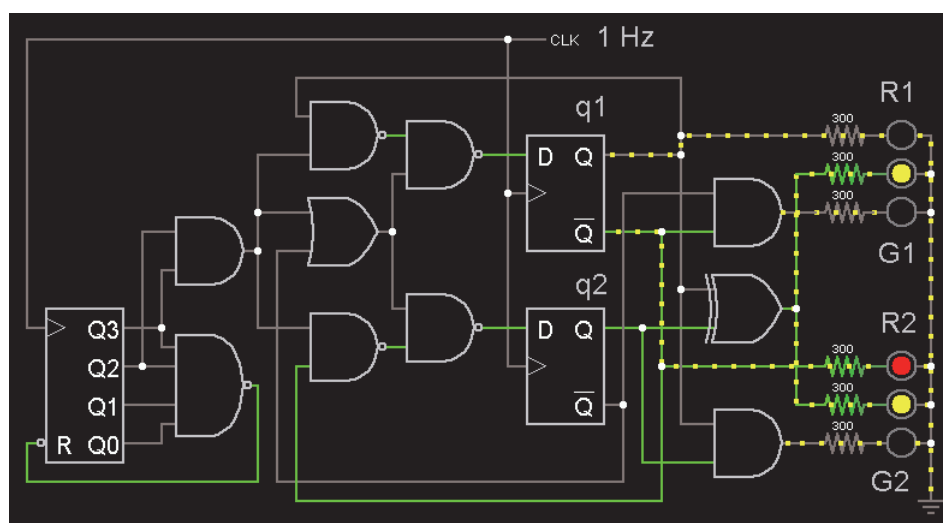
Valgusfoor – juhtosa

i^t	s^t	s^{t+1}	J K	D	o^t
≥ 12	0	S1 00	0- 0-	00	G1, R2 001 100
≥ 12	1	S2 01	0- 1-	01	
≥ 12	0	S2 01	1- -0	11	Y1, Y2, R2 010 110
≥ 12	1	S2 01	0- -0	01	
≥ 12	0	S3 11	-0 -0	11	R1, G2 100 001
≥ 12	1	S4 10	-0 -1	10	
≥ 12	0	S4 10	-1 0-	00	Y1, R1, Y2 110 010
≥ 12	1	S4 10	-0 0-	10	

- Väljundid
 - $Y1 = Y2 = q1 \text{ xor } q2$
 - $R1 = q1$
 - $R2 = q1'$
 - $G1 = q1' q2'$
 - $G2 = q1 q2$

- JK-trigerid
 - $j1 = i' q2$
 - $k1 = i' q2'$
 - $j2 = i q1'$
 - $k2 = i q1$
 - D-trigerid
 - $d1 = i q1 + i' q2$
 - $d2 = i q1' + i' q2$
- # Optimeerimist...
- $i' q2 = (i + q2')'$
- $k = i + q2'$
- $d1 = ((i q1)' k)'$
- $d2 = ((i q1')' k)'$

Valgusfoor – tulemus

<http://mini.pld.ttu.ee/~lrv/IAS0150/tlc-applet.txt>

Algoritmi realiseerimine

- Algoritm kui programm
 - operatsioonid – andmeosa
 - järjestus ja tingimuse – juhtosa
- GCD (Greatest Common Divisor) – suurim ühistegur

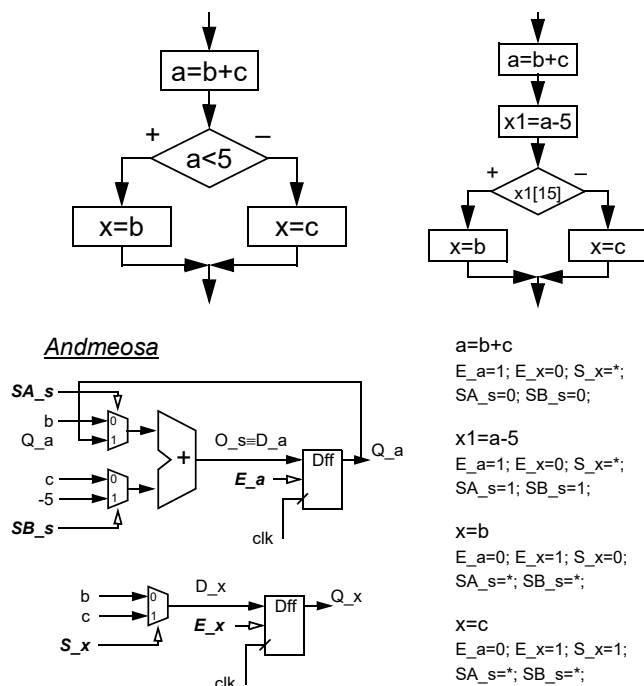

```
while ( x != y ) {
    if ( x < y ) y = y - x;
    else      x = x - y;
}
```

 - operatsioonid – võrdlused ja lahutamine
 - konkreetse operatsiooni realiseerimine?
 - $A < B \iff A - B < 0$ / $A \neq B \iff A - B \neq 0$ – kõike saab teha lahutajaga?!
 - sama riistvara kõikidele operatsioonidele või korraga arvutamine?
 - kiirus või suurus? [ja kas see ongi probleem?]

Plokkskeemi genereerimine algoritmist

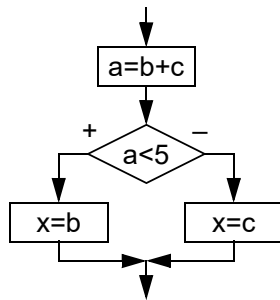
```
...
a = b + c ;
if ( a < 5 ) x = b ;
else      x = c ;
...
```

- Andme-osa
 - Muutujad e. registrid
 - a (x1), b, c, x
 - Operatsioonid e. ALU-d – '+', '<'
 - kombinatsioonskeemid
 - antud juhul üks liitja
 - $a < 5 \equiv a + (-5) < 0$ [märgibitt!]
 - Omistamised e. multiplekserid
- Juht-osa
 - Algoritm
 - juhtsignaalid (juht)automaadist
 - kontrollsignaalid (juht)automaati

Plokkskeem ja juhtautomaadid

```
...
a = b + c ;
if ( a < 5 )    x = b ;
else          x = c ;
...
```

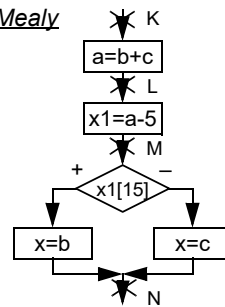

Mealy: $i^t - x1[15]$ ($Q_a[15]$)

Moore: $i^t - O_s[15]$

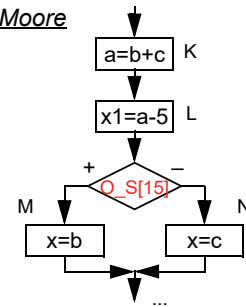
$o^t - E_a, E_x, S_x, SA_s, SB_s$

Mealy

i^t	s^t	s^{t+1}	o^t
...	...	K	
-	K	L	10-00
-	L	M	10-11
0	M	N	011--
1		N	010--
...	N	...	...

Moore

i^t	s^t	s^{t+1}	o^t
...	...	K	
-	K	L	10-00
0	L	N	-0-11
1		M	
-	M	...	010--
-	N	...	011--

Näide #1 – GCD (Greatest Common Divisor)

- Spetsifikatsioon ~ käitumuslik kirjeldus
- sisendi/väljundi ajastus fikseeritud – juht- ja takt-signaaliid

```
process -- gcd-bhv.vhdl
    variable x, y: unsigned(15 downto 0);
begin
    -- Wait for the new input data
    wait on clk until clk='1' and rst='0';
    x := xi;    y := yi;    rdy <= '0';
    wait on clk until clk='1';
    -- Calculate
    while x /= y loop
        if x < y then y := y - x;
        else        x := x - y;    end if;
    end loop;
    -- Ready
    xo <= x;    rdy <= '1';
    wait on clk until clk='1';
end process;
```

Probleemid

- tsüklis puudub takt
- keerukas "wait" käsk
- (- mitu "wait" käsku)

Mida proovida?

- erinevad süntesaatorid
- suuruse minimeerimine
- kiiruse tõstmine

Tehnoloogiad – ASIC, FPGA

VHDL kood & testpingid

<http://mini.pld.ttu.ee/~lrv/gcd/>

GCD – sünteesitav kood?

- Takteenitud käitumuslik stiil

```
process -- gcd-bhvc.vhdl
    variable x, y: unsigned(15 downto 0);
begin
    -- Wait for the new input data
    while rst = '1' loop
        wait on clk until clk='1';
    end loop;
    x := xi;    y := yi;    rdy <= '0';
    wait on clk until clk='1';
    -- Calculate
    while x /= y loop
        if x < y then y := y - x;
        else        x := x - y;    end if;
        wait on clk until clk='1';
    end loop;
    -- Ready
    xo <= x;    rdy <= '1';
    wait on clk until clk='1';
end process;
```

ASIC: sünteesitav
961 e.g. / 20.0 ns
2 lahutajat, 2 võrdlejat

FPGA: mitte-sünteesitav
“wait” käsud tsüklis :(
juhtautomaat vajalik :(

Võimalikud valikud
- funktsioonide jagamine
- universaalsed funktsioonid
- spekulatiivne arvutamine

GCD – käitumuslik automaat (behavioral FSM)

```
process begin -- gcd-bfsm.vhdl
    wait on clk until clk='1';
    case state is
    -- Wait for the new input data
    when S_wait =>
        if rst='0' then
            x<=xi; y<=yi; rdy<='0'; state<=S_start;
        end if;
    -- Calculate
    when S_start =>
        if x /= y then
            if x < y then y <= y - x;
            else        x <= x - y;    end if;
            state<=S_start;
        else
            xo<=x; rdy<='1'; state<=S_ready;
        end if;
    -- Ready
    when S_ready =>    state<=S_wait;
    end case;
end process;
```

ASIC: sünteesitav
911 e.g. / 19.4 ns
2 lahutajat, 2 võrdlejat

FPGA: sünteesitav
108 SLC / 9.9 ns
2 lahutajat, 2 võrdlejat

Kas saab teha paremaks?

Jälle need võimalikud valikud
- funktsioonide jagamine
üks operatsioon taktis
- universaalsed funktsioonid
 $A < B \implies A - B < 0$ / $A = B \implies A - B = 0$
- spekulatiivne arvutamine
lahutamine enne otsustamist

GCD – universaalsed funktsioonid?

- $A < B \Rightarrow A - B < 0$ / $A = B \Rightarrow A - B = 0$

```
-- Three operations:
-- subtraction, and
-- comparisons not-equal &
-- less-than
xo <= xi - yi;
```

```
ne <= '1' when xi /= yi else '0';
```

```
lt <= '1' when xi < yi else '0';
```

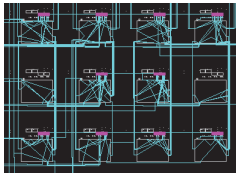
ASIC: 209 e.g. / 19.9 ns

FPGA: 20 SLC / 12.1 ns

kolm liitjat!

```
-- ALU - subtracting and then comparing
x_out <= xi - yi;    xo <= x_out;
process (x_out)
  variable or_tmp: unsigned(15 downto 0);
begin
  or_tmp(15) := x_out(15);
  for i in 14 downto 0 loop
    or_tmp(i) := or_tmp(i+1) or x_out(i);
  end loop;
  ne <= to_bit(or_tmp(0));
end process;
lt <= to_bit(x_out(15));
```

ASIC: 148 e.g. / 21.8 ns / FPGA: 12 SLC / 14.6 ns

GCD – disainiruumi uurimine

- Erinevad lahendused – <http://mini.pld.ttu.ee/~lrv/gcd/>
- gcd-bhv.vhdl – puhas käitumuslik kirjeldus, mitte-sünteesitav
- gcd-bhvc.vhdl – takteeritud käitumuslik kirjeldus, osad süntesaatorid OK
- gcd-bfsm.vhdl – nn. käitumuslik automaat (automaat & käitumuslik andmetee), sünteesitav (aga kui efektiivne see on?)
- gcd-rtl1.vhdl – üks ALU, 3 takti iteratsiooni kohta –
1) “pole võrdne?”, 2) “väiksem kui?”, 3) lahutaja

```
#1#    a=x-y;    a!=0 ? #2# : #ready#
#2#    a=x-y;    a<0 ? #3# : #4#
#3#    y=y-x    /    #4#    x=x-y
```

- gcd-rtl2.vhdl – üks ALU, 2 takti iteratsiooni kohta –
1) “pole võrdne?” ja “väiksem kui?”, 2) lahutaja

```
#1#    a=x-y;    a!=0 ? ( a<0 ? #2# : #3# ) : #ready#
#2#    y=y-x    /    #3#    x=x-y
```

GCD – disainiruumi uurimine (2)

- Erinevad lahendused – <http://mini.pld.ttu.ee/~lrv/gcd/>
- gcd-rtl3.vhdl** – võrdleja (vähem kui) kontrollib lahutajat, 1 takt iteratsiooni kohta – väike kuid aeglane (jadamisi) andmetee

```
#1#    x<y ? y=y-x : ( a=x-y;  a!=0 ? x=x-y : #ready# )
```
- gcd-rtl4.vhdl** – spekulatiiv arvutamine – mõlemad lahutamised tehakse kõigepealt, siis toimub otsustamine (üks lahutaja võrdleb “vähem kui”, teine “pole võrdne”)

```
#1#    a1=x-y;  a2=y-x;  a2!=0 ? ( a1<0 ? y=a2 : x=a1 ) : #ready#
```
- gcd-rtl5.vhdl** – spekulatiiv arvutamine – mõlemad lahutamised tehakse kõigepealt, siis toimub otsustamine (üks lahutaja võrdleb “vähem kui”, kuid eraldi “pole võrdne”)

```
#1#    a1=x-y;  a2=y-x;  x!=y ? ( a1<0 ? y=a2 : x=a1 ) : #ready#
```

GCD – üksik ALU, 2 takti iteratsiooni kohta

gcd-rtl2.vhdl

```
-- Next state function of the FSM
process (state, rst, alu_ne, alu_lt) begin
  ena_x <= '0';  ena_y <= '0';  ena_r <= '0';
  set_rdy <= '0';  xi_yi_sel <= '0';  sub_y_x <= '0';
  next_state <= state;
  case state is
    when S_wait => -- Wait for the new input data
      if rst='0' then
        xi_yi_sel <= '1';  ena_x <= '1';  ena_y <= '1';
        next_state <= S_start;
      end if;
    when S_start => -- Loop: ready?
      if alu_ne='1' then
        if alu_lt='1' then next_state <= S_sub_y_x;
        else next_state <= S_sub_x_y;  end if;
      else next_state <= S_ready;
      end if;
    when S_sub_y_x => -- Loop: y-x
      ena_y <= '1';  sub_y_x <= '1';
      next_state <= S_start;
    when S_sub_x_y => -- Loop: x-y
      ena_x <= '1';  sub_y_x <= '0';
      next_state <= S_start;
    when S_ready => -- Ready
      ena_r <= '1';  set_rdy <= '1';
      next_state <= S_wait;
  end case;
end process;

-- ALU: subtract / less-than / not-equal
alu_o <= alu_1 - alu_2;
alu_lt <= to_bit(alu_o(15));
process (alu_o)
  variable or_tmp: unsigned(15 downto 0);
begin
  or_tmp(15) := alu_o(15);
  for i in 14 downto 0 loop
    or_tmp(i) := or_tmp(i+1) or alu_o(i);
  end loop;
  alu_ne <= to_bit(or_tmp(0));
end process;

-- Multiplexers
x_i <= xi when xi_yi_sel='1' else alu_o;
y_i <= yi when xi_yi_sel='1' else alu_o;
alu_1 <= y when sub_y_x='1' else x;
alu_2 <= x when sub_y_x='1' else y;

-- Registers
process begin
  wait on clk until clk='1';
  state <= next_state;
  if ena_x='1' then x <= x_i;  end if;
  if ena_y='1' then y <= y_i;  end if;
  if ena_r='1' then xo <= x;  end if;
  rdy <= set_rdy;
end process;
```

GCD – komparaator+lahutaja, 1 takt

gcd-rtl3.vhdl

```
-- Next state function of the FSM
process (state, rst, alu_ne) begin
    ena_xy <= '0';    ena_r <= '0';
    set_rdy <= '0';    xi_yi_sel <= '0';
    next_state <= state;
    case state is
        when S_wait =>    -- Wait for the new input data
            if rst='0' then
                xi_yi_sel <= '1';    ena_xy <= '1';
                next_state <= S_start;
            end if;
        when S_start =>    -- Calculate
            if alu_ne='1' then
                ena_xy <= '1';    next_state <= S_start;
            else
                ena_r <= '1';    set_rdy <= '1';
                next_state <= S_ready;
            end if;
        when S_ready =>    -- Ready
            ena_r <= '1';    set_rdy <= '1';
            next_state <= S_wait;
        end case;
    end process;

-- Comparator (less-than)
sub_y_x <= '1' when x < y else '0';

-- Subtractor (+not-equal)
alu_o <= alu_1 - alu_2;
process (alu_o)
    variable or_tmp: unsigned(15 downto 0);
begin
    or_tmp(15) := alu_o(15);
    for i in 14 downto 0 loop
        or_tmp(i) := or_tmp(i+1) or alu_o(i);
    end loop;
    alu_ne <= to_bit(or_tmp(0));
end process;

-- Multiplexers
x_i <= xi when xi_yi_sel='1' else alu_o;
y_i <= yi when xi_yi_sel='1' else alu_o;
alu_1 <= y when sub_y_x='1' else x;
alu_2 <= x when sub_y_x='1' else y;
ena_x <= '1' when (sub_y_x='0' and ena_xy='1') or
    xi_yi_sel='1' else '0';
ena_y <= '1' when (sub_y_x='1' and ena_xy='1') or
    xi_yi_sel='1' else '0';

-- Registers
process begin
    wait on clk until clk='1';
    state <= next_state;
    if ena_x='1' then    x <= x_i;    end if;
    if ena_y='1' then    y <= y_i;    end if;
    if ena_r='1' then    xo <= x;    end if;
    rdy <= set_rdy;
end process;
```

GCD – spekuleeriv arvutamine (2 lahutajat)

gcd-rtl5.vhdl

```
-- Next state function of the FSM
process (state, rst, alu_ne) begin
    ena_xy <= '0';    ena_r <= '0';
    set_rdy <= '0';    xi_yi_sel <= '0';
    next_state <= state;
    case state is
        when S_wait =>    -- Wait for the new input data
            if rst='0' then
                xi_yi_sel <= '1';    ena_xy <= '1';
                next_state <= S_start;
            end if;
        when S_start =>    -- Calculate
            if alu_ne='1' then
                ena_xy <= '1';
                next_state <= S_start;
            else
                ena_r <= '1';    set_rdy <= '1';
                next_state <= S_ready;
            end if;
        when S_ready =>    -- Ready
            ena_r <= '1';    set_rdy <= '1';
            next_state <= S_wait;
        end case;
    end process;

-- Subtractor (x-y) / comparator (x<y)
alu_o1 <= x - y;
sub_y_x <= '1' when alu_o1(alu_o1'high)='1' else '0';

-- Subtractor (y-x)
alu_o2 <= y - x;

-- Comparator (y/=x)
alu_ne <= '1' when x /= y else '0';

-- Multiplexers
x_i <= xi when xi_yi_sel='1' else alu_o1;
y_i <= yi when xi_yi_sel='1' else alu_o2;
ena_x <= '1' when (sub_y_x='0' and ena_xy='1') or
    xi_yi_sel='1' else '0';
ena_y <= '1' when (sub_y_x='1' and ena_xy='1') or
    xi_yi_sel='1' else '0';

-- Registers
process begin
    wait on clk until clk='1';
    state <= next_state;
    if ena_x='1' then    x <= x_i;    end if;
    if ena_y='1' then    y <= y_i;    end if;
    if ena_r='1' then    xo <= x;    end if;
    rdy <= set_rdy;
end process;
```

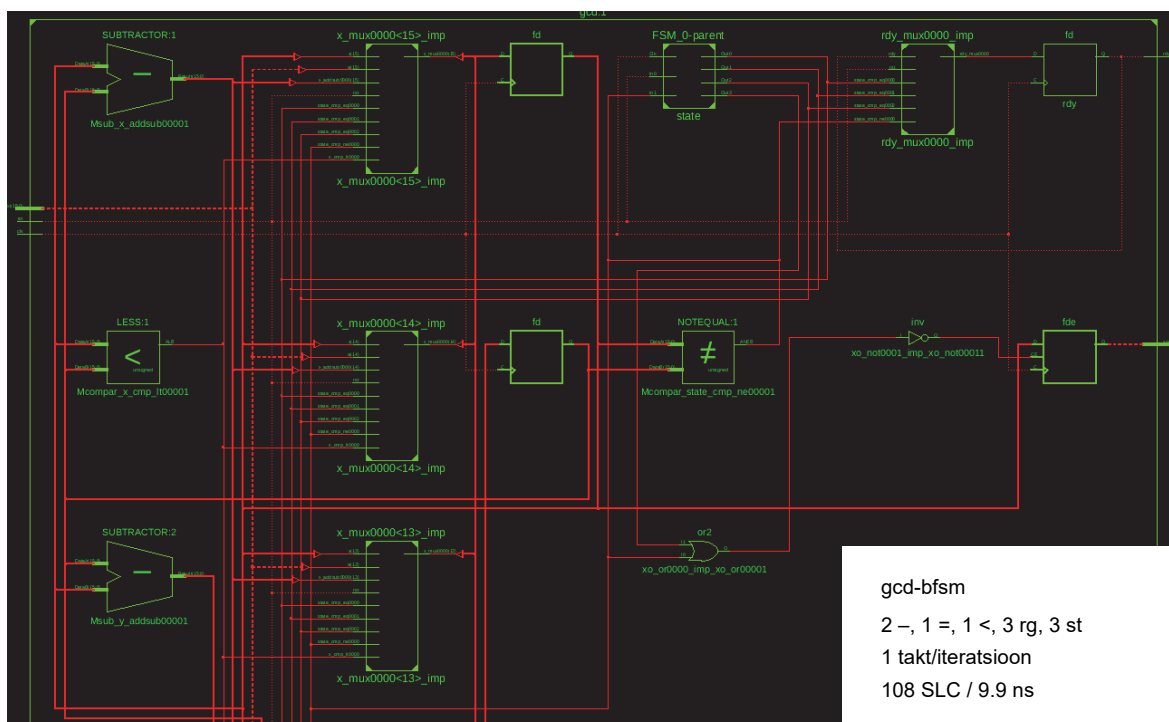
GCD – sünteeside tulemused

Tehnoloogia		FPGA				ASIC			
Piiirangud ¹⁾		50 MHz		100 MHz		50 MHz		25 MHz	
	clk / FU	[SLC]	[ns]	[SLC]	[ns]	[e.g.]	[ns]	[e.g.]	[ns]
<i>gcd-bhv²⁾</i>	? / ?	93	17.3	-	-	1141	20.0	-	-
gcd-bhvc	1 / 2+2	-	-	-	-	961	20.0	977	31.1
gcd-bfsm	1 / 2+2	108	9.9	108	9.4	911	19.4	984	30.8
gcd-rtl1	3 / 1	50	10.8	50	9.7	986	19.8	883	32.4
gcd-rtl2	2 / 1	48	10.8	48	10.0	931	19.9	882	32.3
gcd-rtl3	1 / 1+1	58	17.0	58	14.6	1134	20.0	928	40.0
gcd-rtl4	1 / 2	78	12.6	78	9.0	976	19.9	928	29.0
gcd-rtl5	1 / 2+1	58	8.0	58	7.6	915	20.0	932	26.9

¹⁾ Taktiperiood oli ainuke piiirang

²⁾ gcd-bhv sünteesiti prototüüp kõrgtasemesüntesaatoriga xTractor

GCD – kust tulevad need erinevused?

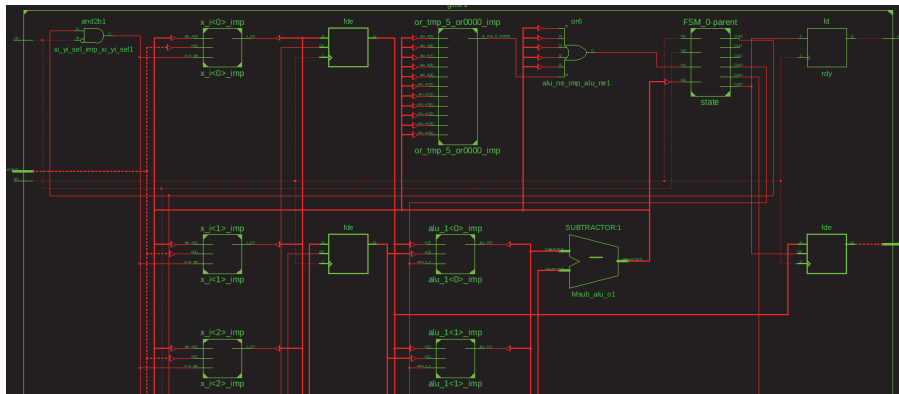
gcd-bfsm

2 -, 1 =, 1 <, 3 rg, 3 st

1 takt/iteratsioon

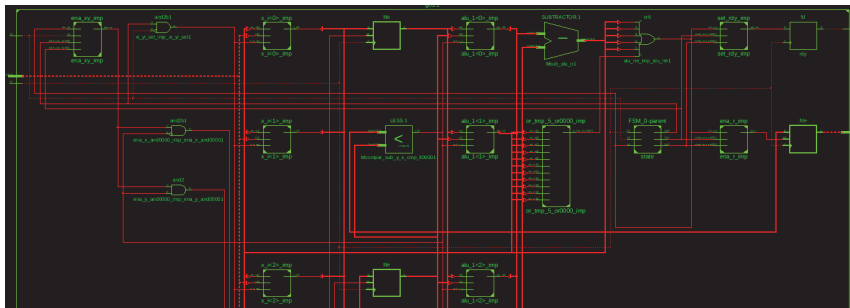
108 SLC / 9.9 ns

GCD – kust tulevad need erinevused?

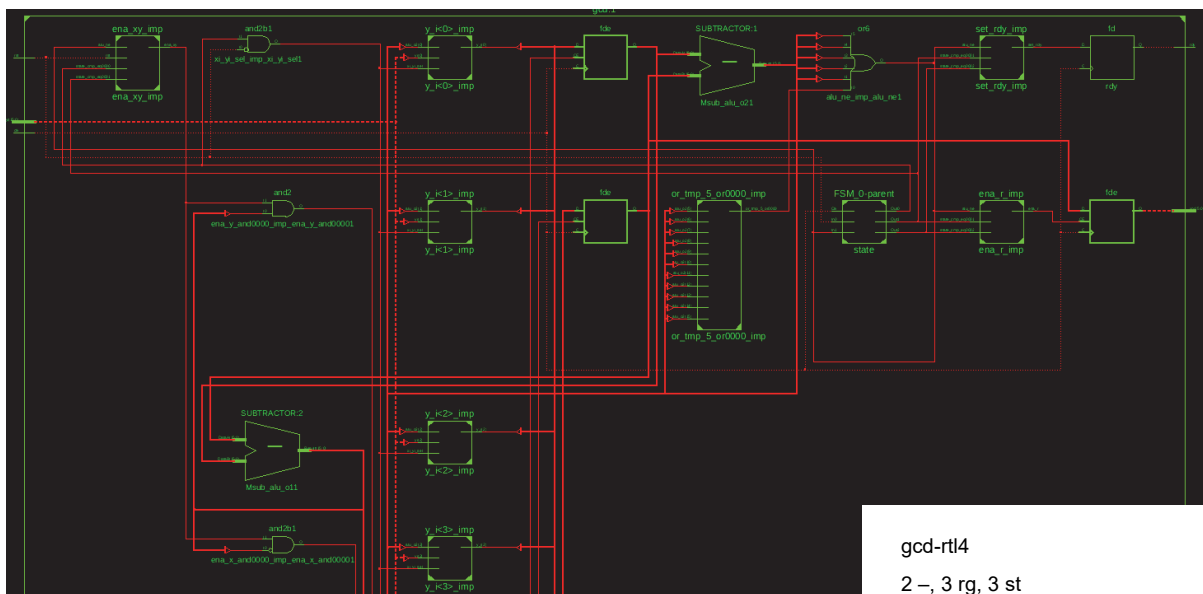
gcd-rtl1
1 ALU, 3 rg, 6 st
3 takti/iteratsioon
50 SLC / 10.8 ns

gcd-rtl2
1 ALU, 3 rg, 5 st
2 takti/iteratsioon
48 SLC / 10.8 ns

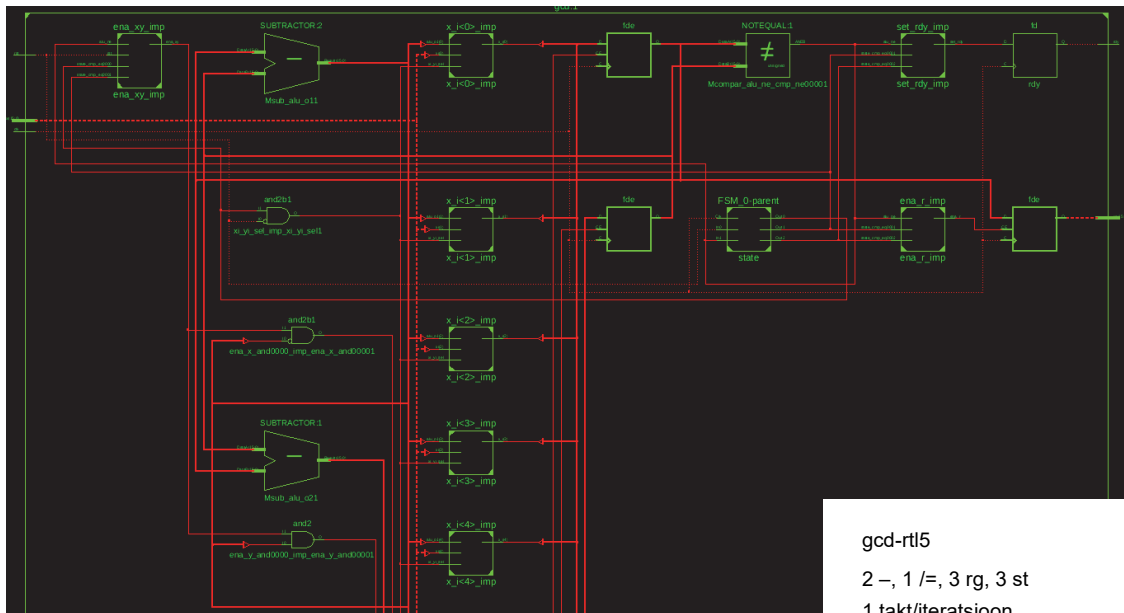
gcd-rtl3
1 -, 1 <, 3rg, 3st
1 takti/iteratsioon
58 SLC / 17.0 ns

GCD – kust tulevad need erinevused?

gcd-rtl4
2 -, 3 rg, 3 st
1 takti/iteratsioon
78 SLC / 12.6 ns

GCD – kust tulevad need erinevused?

gcd-rtl5
2 -, 1 / =, 3 rg, 3 st
1 takt/iteratsioon
58 SLC / 8.0 ns

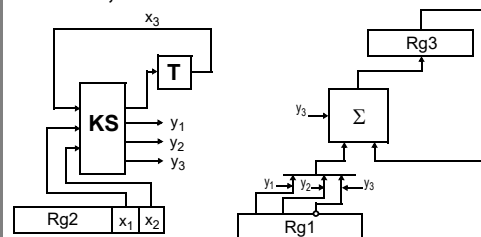
Realisatsiooni näide #2 – täisarvude korrutamine

- Märgita täisarvude korrutamine, 2-bitti korruga (radix-4)
- $o = a * b$
 - $\dots + [0,1,2,3]*b \rightarrow 3*b = 4*b - b$
 - samm, kui eelmine bitipaar ei olnud '11'
 - $b_{10}=00 ? \rightarrow$ ei midagi
 - $b_{10}=01 ? \rightarrow o+=a$
 - $b_{10}=10 ? \rightarrow o+=2*a$ [$o+=(a<<1)$]
 - $b_{10}=11 ? \rightarrow o=a$ [ja jätkame meelde]
 - samm, kui eelmine bitipaar oli '11'
 - $b_{10}=00 ? \rightarrow o+=a$ [$4-1=3$]
 - $b_{10}=01 ? \rightarrow o+=2*a$ [$2=1+1$]
 - $b_{10}=10 ? \rightarrow o=a$ [$3=2+1$, jälle meelde]
 - $b_{10}=11 ? \rightarrow$ ei midagi [$4=3+1$, jälle meelde]

Korrutamine 2 kohaga

00 - blok.
01 - $1*Rg1$
10 - $2*Rg1$ ($L1(Rg1)$)
11 - $-Rg1$; +1 järgmisesse järku

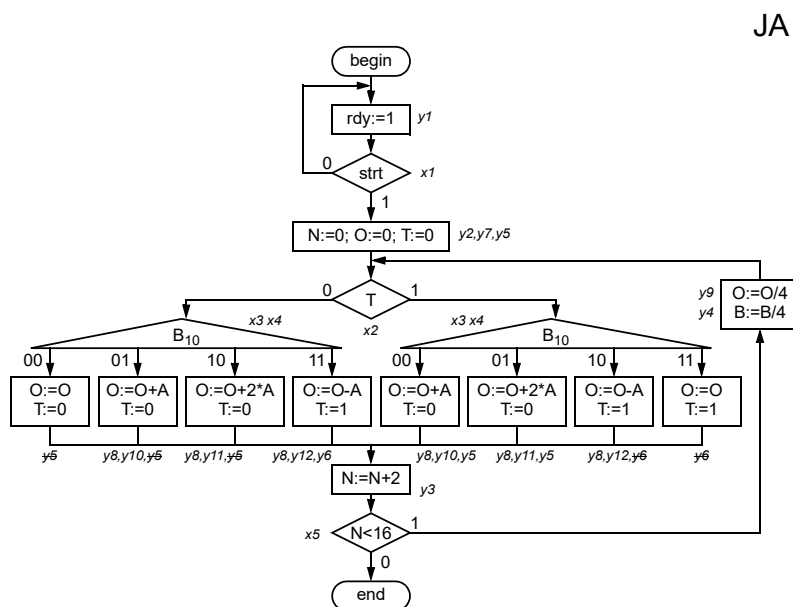
$11_2 = 100 - 1 = 101$
N: 0,01101101
↓
0,10010101

$y1: Rg3 := Rg3 + Rg1$
 $y2: Rg3 := Rg3 + L1(Rg1)$
 $y3: Rg3 := Rg3 - Rg1$

Margus Kruus: Korrutusalgoritmid

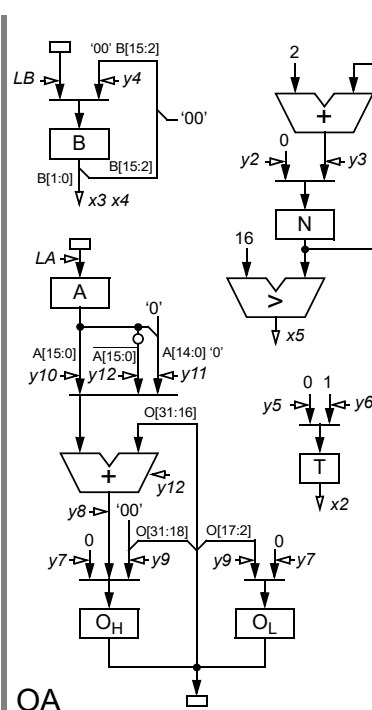
Realisatsiooni näide (ver. 1)

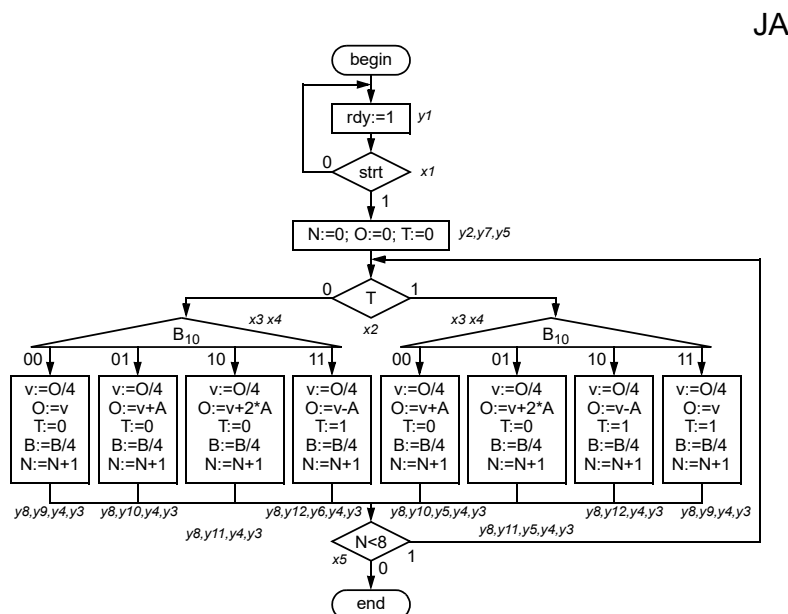
JA Moore: i 5, o 12, s 12, t 28; Mealy: i 5, o 12, s 4, t 13 (tagasiside OK)

OA 2 sum., 1 võrdl., 5 (6) mux, 5 (6) reg.

3 takti iteratsiooni kohta, kokku 24 (+1) takti

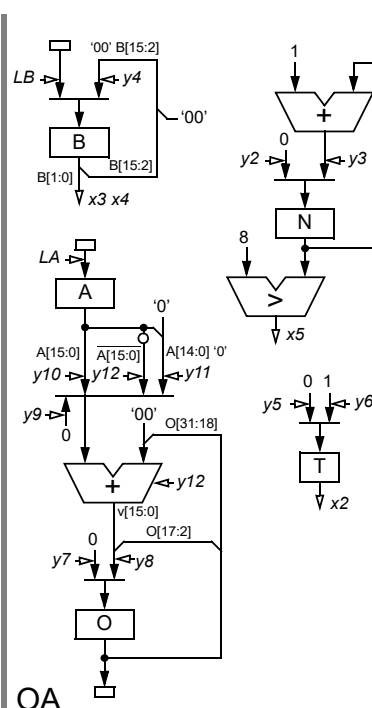
Realisatsiooni näide (ver. 2)

JA Moore: i 5, o 12, s 10, t 82; Mealy: i 5, o 12, s 3, t 17

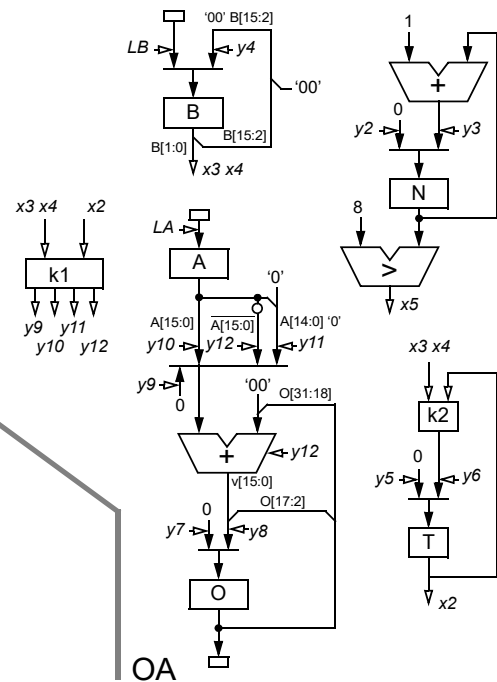
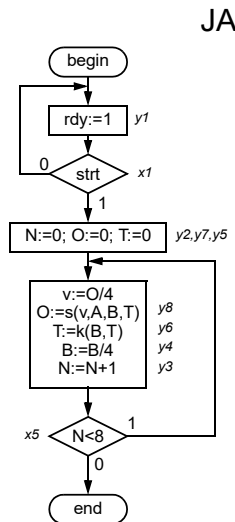
OA 2 sum., 1 võrdl., 5 mux, 5 reg.

1 takt iteratsiooni kohta, kokku 9 (+1) takti

Realisatsiooni näide (ver. 3)

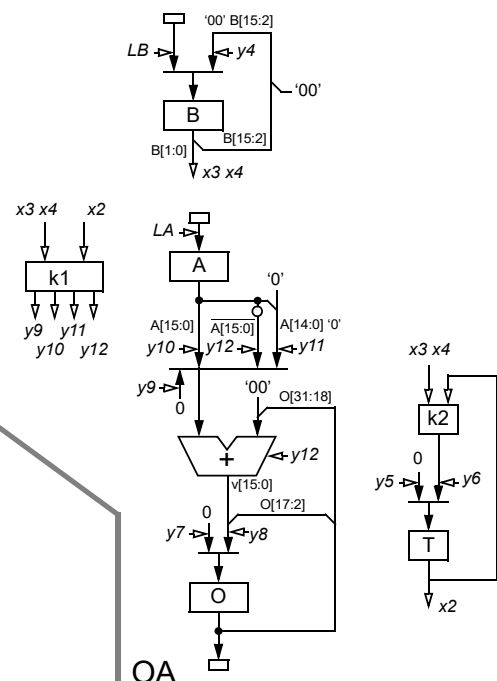
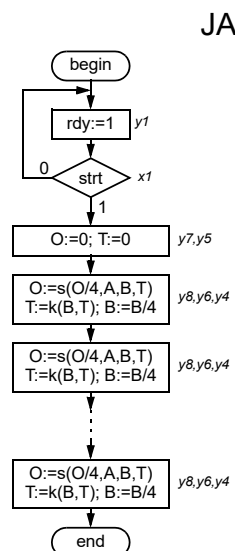
- Keerukus: JA → OA
- siirded ~ kombinatsiooniskeem

JA Moore: i 2, o 8, s 3, t 5; Mealy: i 2, o 8, s 3, t 5
 OA 2 sum., 1 võrdl., 5 mux, 5 reg., 1 (2) f-n
 1 takt iteratsiooni kohta, kokku 9 (+1) takti

Realisatsiooni näide (ver. 3)

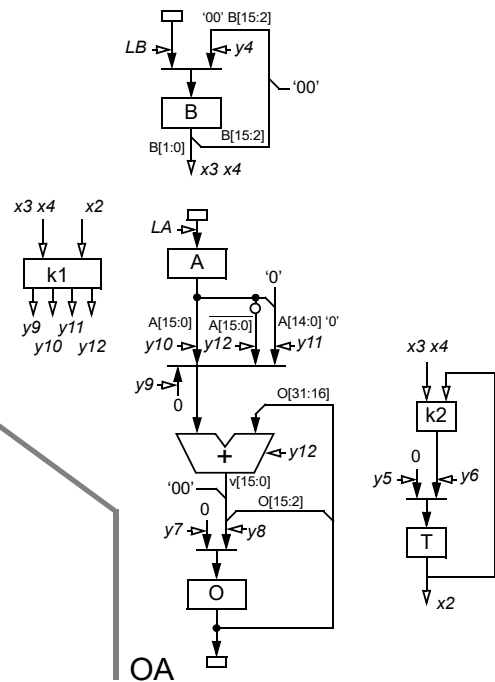
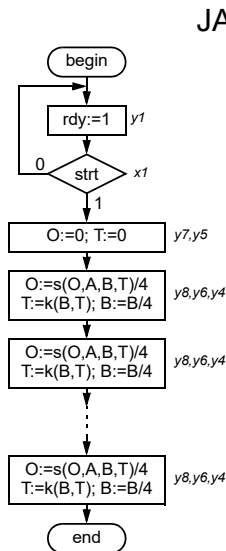
- Keerukus: OA → JA
- loendur ~ automaat
- Veelgi kiirem:
 - ühitada nullimine (y7,y5) ja esimene iteratsioon
 - OA: peaaegu sama
 - JA: 9 olekut
 - kiirus: 8 (+1) takti

JA Moore: i 1, o 6, s 10, t 11; Mealy: i 1, o 6, s 10, t 11
 OA 1 sum., 4 mux, 4 reg., 1 (2) f-n
 1 takt iteratsiooni kohta, kokku 9 (+1) takti

Realisatsiooni näide (ver. 4)

- Eelmised variandid
- 2 noorimat järku kasutamata
- korrektse tulemuse asukoht?
- Nihutamine pärast liitmist/lahutamist
- 2 vanimat järku alati 0-d!!!
- Pisi-erinevused OA-s

JA Moore: i 1, o 6, s 10, t 11; Mealy: i 1, o 6, s 10, t 11
 OA 1 sum., 4 mux, 4 reg., 1 (2) f-n
 1 takt iteratsiooni kohta, kokku 9 (+1) takti

Realisatsioonide võrdlused

- Seitse erinevat korrutaja realisatsiooni
- paralleelne, bitt korruga, 2 bitti korruga (versioonide 3 ja 4 erinevad VHDL koodid)
- VHDL koodide erinevused põhjustatud sünteesi juhtimise vajadusest
 - “what you write is what you get...”
- VHDL failid – <http://mini.pld.ttu.ee/~lrv/las0150/multiplier/>

Tüüp	nr.	Synopsys DC		Xilinx ISE	
		comb. & reg. [e.g.]	[ns]	[slices]	[ns]
paralleelne	0	685 + 112 = 797	20.0	0 (1/24 mult.)	~10
radix-2 (bhv-rtl)	1	227 + 508 = 735	15.5	46 (7680)	6.7
radix-4 (v.4, bhv-rtl)	2	402 + 511 = 913	20.0	52 (7680)	7.8
radix-4 (v.4, ~90% rtl)	3	303 + 511 = 814	15.9	37 (7680)	7.1
radix-4 (v.4, 100% rtl)	4	179 + 511 = 690	19.9	34 (7680)	7.3
radix-4 (v.3, bhv-rtl)	5	397 + 514 = 911	20.0	51 (7680)	8.2
radix-4 (v.3, 100% rtl)	7	182 + 511 = 693	18.7	36 (7680)	6.4